

ÎN AVANDPREMIERĂ:

Doina MODOLA

*Gala
Teatrelor
Naționale
Cluj-Napoca
9-15 decembrie 1998*

Organizată bienal, de obicei în prima parte a lunii decembrie, Gala Teatrelor Naționale de la Cluj celebrează Teatrul ca artă a cetății pe întreg arealul românesc. Aniversând inaugurarea Teatrului Național din Cluj prin festivalul din 1-2 decembrie 1919, gala consacră și examinează forma tradițională a instituționalizării teatrelor românești din perspectiva condițiilor socio-culturale și artistice ale prezentului. Focare de cultură ale tuturor provinciilor românești, cu semnificații și misiuni ce au depășit întotdeauna pura vocație spectaculară, creând un sistem de relații complexe cu învățământul universitar și artistic, cu lumea literară și cu instituțiile de cultură, cu societatea și cu contextele politice, teatrele naționale s-au constituit ca așezăminte pilot care

și-au asumat îndatoriri și finalități multiple.

Teatrelor Naționale din București, Iași, Craiova, li s-au adăugat, după 1919, cele din Cluj, Timișoara, Chișinău, Cernăuți, numărul lor fiind astăzi tot magicul șapte: după nefericita și simptomatica desființare a Teatrului din Cernăuți, a luat ființă în 1972, Teatrul Național din Târgu Mureș.

Teatrele Naționale asigură soliditatea și validitatea instituției teatrale românești în ansamblu, în jurul lor gravitând, de-a lungul anilor, într-o dinamică firească, liberă, instituțiile municipale, dramatice, populare, particulare, experimentale, orice fel de forme alternative de teatru. Aceste teatre naționale, a căror existență este asigurată, ca în toate țările civilizate, prin finanțarea de către stat

și de către Ministerul Culturii, și-au fixat ca prim obiectiv promovarea dramaturgiei naționale clasice și moderne și a capodoperelor universale și contemporane, dar și susținerea creației originale dramaturgice și spectacologice. Departe de a fi conservatoare, aceste teatre naționale, în frunte cu prima noastră scenă, s-au singularizat în context european, printre omoloagele lor din alte țări, ca perimetre ale experimentului regizoral și de avangardă (începând din deceniul al treilea, Teatrul Național din Craiova, sau cel din Cernăuți, sub direcția lui V.I. Popa). Dacă după 1960 reatralizarea teatrului a pornit de la Teatrul "Lucia Sturdza Bulandra", ea n-a ocolit nici celelalte scene bucureștene, Naționalul din Capitală sau, în deceniul al șaptelea,

Naționalul clujean, care au creat valoarea și prestigiul artei teatrale românești, indiferent dacă împrejurările au fost faste sau nefaste.

După 1990, înnoirea a început cu Teatrul Național din București, cu Naționalul craiovean, devenit un fel de ambasador cultural pe toate meridianele lumii, cu Teatrul Național din Cluj sau cel din Chișinău (mult mai adesea revenit în țară). Departe de a-și pierde oportunitatea, Naționalele dovedesc, dimpotrivă, o mare vitalitate, mobilitate, capacitate de adaptare structurală, organizatorică, funcțională. Ele continuă să-și păstreze un caracter de model dinamic, garant și reper de mare iradiație pentru formele alternative și pentru experimentele instituționale multiple, care au apărut și au dispărut în cursul ultimelor două veacuri.

Îndată în 1990, Teatrul Național din București, cu spectacolele lui Andrei Șerban, Teatrul Național din Craiova cu spectacolele lui Silviu Purcărete - devenit el însuși o adevărată instituție bine ancorată în Europa - Teatrul Național din Cluj cu spectacolele lui Mihai Măniuțiu etc. au făcut turnee apreciate, cu bun ecou în presa străină.

Au apărut noi tipuri de manageri cu aptitudini diplomatice și impresariale de excepție, ca directorul Teatrului Național din Craiova, domnul Emil Boroghina. După cum au apărut funcții și structuri noi de marketing, organizare a spectacolelor, impresariat, prospectare a relațiilor cu sponsorii, relații cu publicul etc. Toate acestea constituie fenomene, procese, elemente de studiu pentru întrunirile cu caracter de lucru din

Gala de la Cluj, alături de probleme de politică repertorială, istorie a teatrului, forme de experiment și o întreagă constelație de manifestări culturale și ateliere de lucru adiacente.

Celelalte peste 40 de teatre: municipale, dramatice, de profil (de comedie, de tineret, de copii, de revistă, de estradă, populare, de păpuși și marionete etc.), fundații și asociații românești și străine, cu caracter româno-englez, româno-francez completează tabloul multicolor și viu al unei vieți spectaculare diverse și expansive, cu o mult mai mare libertate de a inventa, investiga și raporturi contractuale cu personalul artistic sau cu statul, cu municipalitatea sau cu persoanele particulare, cu modalitățile privatizării sau cu asociațiile realizate după afinități artistice.

Dată fiind existența unui Teatrul Național de Televiziune și a unui Teatrul Național Radiofonic, se configurează un polisistem de promovare a creației dramatice și spectacologice originale, care pune în discuție mijloacele și limbajele media și modalitățile și procedeele lor estetice și tehnice, opțiunile repertoriale și realizările artistice, cadrul galei se dovedește optim pentru schimbul de idei, evaluări, proiecte și în aceste domenii.

Atelier artistic și creator la care Clujul cheamă în inima Transilvaniei toate provinciile teatrale ale țării la o impresionantă paradă de forțe, Gala Teatrelor Naționale sperăm să fie o înaltă școală pentru tinerii studenți în artele spectacolului și tinerii actori și o sărbătoare teatrală majoră, pentru spectatorii de toate vârstele. Ea

Gala Teatrelor Naționale Cluj-Napoca 9-15 decembrie 1998

devine o școală a Teatrului, un curs intensiv urmărit cu emoție și o efervescență sărbătorească, pe care publicul universitar și cel școlar activ și fără somn, o animă cu entuziasm mereu proaspăt, ziua și noaptea, neîncetat, 24 de ore din 24. În atmosfera carnavalească și miraculoasă a lunii Crăciunului, Gala Teatrelor Naționale aduce ceva din bucuria tainică a reînnoirii Lumii și din speranța mereu renăscută a unei vieți mai bune și mai pline de certitudini. Departe de a fi o simplă afirmație convențională, această așteptare a oamenilor devine pentru noi motivul decisiv și motivația socială profundă ce trebuie onorată cu cea mai mare responsabilitate și căldură.

Florina Cercel și Marius Bodochi în *Bacantele*

Gala Teatrelor Naționale Cluj-Napoca 9-15 decembrie 1998

PROGRAM

*Miercuri,
9 decembrie*

19.00
Bacantele de Euripide.
Teatrul Național București.

*Joi,
10 decembrie*

16.00
Învierea de Lucian Blaga.
Teatrul Național Târgu Mureș.
21.00
Ines de Castro de Aljandro Cosmo.

*Vineri,
11 decembrie*

19.00
Diavolii de John Whiting
Teatrul Național Timișoara.

*Sâmbătă,
12 decembrie*

19.00
Unchiul Vanea de A.P.Cehov.
Teatrul Național Cluj-Napoca.

*Duminică,
13 decembrie*

18.00
Silvia Ghelan – 50 de ani de teatru
Teatrul Național Cluj-Napoca.

PROGRAM

*Luni,
14 noiembrie*

19.00
Matca de Marin Sorescu.
Teatrul Național Craiova.

*Marti,
15 decembrie*

19.00
Teibele și Demonul de Isaac Singor.
Teatrul Național Iași.